

Time: 3 hrs

Total marks:100

- N.B. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.NO. 1(A) Select the most appropriate answer from the options given below. (Any Ten)

10

1. _____ refers to the safe custody of all the items of materials in the store room.
(Store keeping/Inspection /Stock taking/ Production)
2. The most important objective of store keeping is to _____ the cost of storage.
(Increase/ minimize/maintain/neglect)
3. Greasing, oiling are used for the preservation of _____ materials.
(Chemical/ metal/tire/timber)
4. _____ is an art and science of moving, Storing, Protecting and Controlling materials.
(Plant Layout/ Material Handling/ Physical Verification/Store Accounting)
5. _____ means the protection of stores and to maintain them at their original value and quality.
(Codification/ Preservation/Store Management / Logistics)
6. _____ method is useful when prices are falling .(FIFO/LIFO/NIFO/ HIFO)
- 7.Refrigeration facilities are required for storage of _____.
(Metal/Milk products/Wood/Leather)
- 8.Gate pass is prepared by _____
(Gate keeper/ Store Keeper/ Store Accountant/ HR Manager)
9. _____ system is also known as stock less system.(JIT /SOS /EOQ/SDE)
10. The stock level at which the store keeper initiates purchase requisitions is known as _____.
(Maximum Level/Minimum Level/Reorder Level/ Danger Level)
11. In ABC Analysis 'B' Category items represent _____ of Inventory Items.
(20%/70%/ 30%/10%)
12. _____ is not technique of Inventory Control.
(PQR/FSN /EOQ/ ABC)

Q. No. 1 B) State whether the following statements are True or False. (Any Ten)

10

- 1) Store keeping means physical storage of materials carried into the store room in a scientific and systematic manner.
- 2) Receipt of materials is the last stage in storekeeping.
- 3) Wood can be protected with coating of oil and grease etc.
- 4) Material Handling System enables regular and timely market Supply.
- 5) All store items must be kept in right temperature.
- 6) Store Accounting provides basis for control of materials.
- 7) Material receipt book provides the information relates to Mode of Transport.
- 8) The bin card is kept in Account Department
- 9) FIFO means Fast In and Fast Out.
- 10) FSN is technique of Inventory Control.
- 11) Zero Inventory culture is also known as JIT technique.
- 12) In ABC Analysis materials are divided into 3 categories.

Q. No. 2) Answer any two questions.

15

1. Define storekeeping. Explain its functions.
2. What are the objectives of material handling?
3. Explain the factors influencing Store location.

Q. No. 3) Answer any two questions.**15**

1. Explain the importance of store accounting
2. From the following information for the month of January 2023, prepare Store Ledger in the books of M/S ABC by using FIFO Method.

Date	Receipts (units)	Issues(units)	Rate Per Unit (in Rs.)
1/1/23	500	-	5.50
9/1/23	300	-	5.25
15/1/23	-	550	-
19/1/23	-	150	-
20/1/23	1000	-	5.00
25/1/23	-	500	-

3. Draw the format of Bill Card & Store Ledger

Q. No. 4) Answer any two questions.**15**

1. Explain the different types stock levels.
2. What is ABC analysis ? Write the purposes of ABC analysis.
3. Explain the various Inventory Control techniques .

Q. No. 5) Answer any two questions.**15**

1. Explain the challenges of Logistic Management.
2. What is Supply Chain Management? Write its objectives
3. What is the meaning of Logistic Outsourcing? Write its benefits.

Q. No. 6) Write any four short notes.**20**

1. Duties of store keeper
2. Store records
3. Value analysis
4. Perpetual Inventory Control
5. Supply Chain Management
6. IT in Logistic

*****

वेळ: 3 तास.

एकूण गुण: 100

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न १ अ) खाली दिलेल्या पर्यायातून सर्वात योग्य उत्तर निवडा. (कोणतेही दहा)

१०

- १) _____ म्हणजे भांडारगृहामधील सर्व सामग्रीचा सुरक्षित ताबा होय.
(भांडार पालन /तपासणी/साठा पडताळणी/उत्पादन)
- 2)भांडार पालनाचे सर्वात महत्वाचे उद्दिष्ट म्हणजे वस्तू संग्रहणाचा खर्च _____.
(वाढ करणे/कमी करणे/अभंग राखणे/दुर्लक्ष करणे)
- 3)ग्रीसिंग, ऑइलिंगचा वापर _____ या वस्तूंच्या जतनासाठी केला जातो. (रसायने/धातू/टायर/इमारती)
- ४)_____ ही सामग्री हलविणे, साठवणे, संरक्षण करणे आणि नियंत्रित करणे ची कला आणि विज्ञान आहे. (उद्योगाचा आराखडा/ सामग्री हाताळणी/ भौतिक पडताळणी/ भांडार लेखा)
- ५)_____ म्हणजे भांडाराचे जतन आणि त्यांची मूळ किंमत आणि गुणवत्तेनुसार देखभाल करणे होय.
(सांकेतिकीकरण/ भांडार संरक्षण/भांडार व्यवस्थापन/लॉजिस्टिक्स)
- ६)_____ पद्धत जेव्हा किंमती घसरत असतात तेव्हा उपयुक्त ठरते.(FIFO/LIFO/NIFO/HIFO)
- ७)_____ च्या साठवणुकीसाठी रेफ्रिजरेशन सुविधा आवश्यक आहेत.
(धातू/दुधाचे पदार्थ/लाकूड/चामडी वस्तू)
- ८)गेट पास हे _____ तयार करतात. (द्वार पाल/भांडार पाल/साठा लेखापाल/मनुष्यबळ व्यवस्थापक).
- ९)_____ प्रणालीला शुन्य साठा पद्धती असेही म्हणतात. (JIT/SOS/EOQ/ SDE)
- १०) ज्या साठा पातळीला भांडारपाल खरेदीची मागणी करतो ती _____ म्हणून ओळखली जाते.
(कमाल पातळी/किमान पातळी/ पुर्न- आदेश पातळी/ धोक्याची पातळी)
- ११)अबक विश्लेषणामध्ये 'ब' श्रेणीतील सामग्री _____ प्रतिनिधित्व करतात.(20%/70%/30%/10%)
- १२)_____ हे साठा नियंत्रणाचे तंत्र नाही. (PQR/FSN/EOQ/ ABC)

प्रश्न १ ब)खालील विधाने चुक आहेत की बरोबर ते लिहा. (कोणतेही दहा)

१०

- १) भांडारपालन म्हणजे भांडार गृहामध्ये वैज्ञानिक आणि पद्धतशीर पद्धतीने वाहून नेण्यात येणा-या सामग्री चे भौतिक संग्रहण होय.
- २)सामग्री स्वीकृती ही भांडारपालनाचा शेवटचा टप्पा आहे.
- ३)लाकूड हे तेल आणि वंगण इत्यादींच्या लेपने संरक्षित केले जाऊ शकते.
- ४)सामग्री हाताळणी प्रणाली नियमित आणि वेळेवर बाजार पुरवठा सक्षम करते.
- ५)भांडार गृहात सर्व वस्तू योग्य तापमानात ठेवल्या पाहिजेत.
- ६)भांडार लेखा सामग्रीच्या नियंत्रणासाठी आधार प्रदान करते.
- ७)सामग्री आवक पुस्तक वाहतुकीच्या पद्धतीशी संबंधित माहिती प्रदान करते.
- ८)बिन कार्ड लेखा विभागात ठेवले जाते.
- ९)FIFO म्हणजे फास्ट इन आणि फास्ट आउट.
- १०)एफ.एस.एन हे साठा नियंत्रणाचे तंत्र आहे.
- ११)शुन्य साठा संस्कृतीला , JIT तंत्र असेही म्हणतात.
- १२)अबक विश्लेषणामध्ये सामग्री तिन श्रेणींमध्ये विभागले जाते.

प्रश्न २) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१५

- १) भांडार पालनाची व्याख्या लिहून त्याची कार्ये स्पष्ट करा.
- २) साहित्य हाताळणीची उद्दिष्टे काय आहेत?
- ३) भांडार गृहाच्या स्थानावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न ३) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१५

१. भांडार लेखनाचे महत्त्व स्पष्ट करा
२. जानेवारी २०२३ महिन्यासाठी खालील माहितीवरून, FIFO पद्धत वापरून M/S ABC च्या पुस्तकांमध्ये साठा खतावणी तयार करा.

तारीख	आवक(नग)	जावक (नग)	दर प्रतीनग (रु. मध्ये)
१/१/२३	५००	-	५.५०
९/१/२३	३००	-	५.२५
१५/१/२३	-	५५०	-
१९/१/२३	-	१५०	-
२०/१/२३	१०००	-	५.००
२५/१/२३	-	५००	-

३. कणगी पत्रक आणि साठा खतावणी यांचे रेखांकन करा.

प्रश्न ४) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१५

१. साठा पातळी चे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
२. अबक विश्लेषण म्हणजे काय? अबक विश्लेषणाचे उद्देश लिहा.
३. साठा नियंत्रणाची विविध तंत्रे स्पष्ट करा.

प्रश्न ५) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१५

१. लॉजिस्टिक व्यवस्थापनातील आव्हाने स्पष्ट करा.
२. पुरवठा साखळी व्यवस्थापन म्हणजे काय? त्याची उद्दिष्टे लिहा.
३. लॉजिस्टिक आउटसोर्सिंगचा अर्थ काय आहे? त्याचे फायदे स्पष्ट करा.

प्रश्न ६) खालील पैकी कोणत्याही चार टीपा लिहा.

२०

१. भांडारपालाची कर्तव्ये
२. साठा नोंदी
३. मूल्य विश्लेषण
४. शाश्वत साठा नियंत्रण
५. पुरवठा साखळी व्यवस्थापन
६. लॉजिस्टिकमध्ये माहिती आणि तंत्रज्ञान

*****